ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

_____ Алла СВІТЛИЧНА

(протокол «01» вересня 2026 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Трудове право

освітньо-професійна програма: Правознавство

спеціальність: 081 Право

галузь знань: 08 Право

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава

2026-2027 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Правознавство» спеціальності 081 Право.

Мова викладання – державна.

Розробник:

Кальян О.С., професор кафедри підприємництва і права, к.ю.н., доцент

«01» вересня 2026 року _____ Олександр КАЛЬЯН

Погоджено гарантом освітньої програми «Правознавство»

«01» вересня 2026 року _____ Євгенія ЛИПІЙ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Право»

протокол «01» вересня 2026 року №1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності «Право» _____ Олександр КАЛЬЯН

©ПДАУ 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів	6
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	3 курс (081ПР_бд_2024)
Семестр	5
Лекції (годин)	28
Практичні (годин)	32
Самостійна робота (годин)	120
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти системи знань з питань правового регулювання відносин у сфері використання найманої праці з метою забезпечення прийняття ними обґрунтованих рішень у сфері проблем нормативної регламентації трудових правовідносин та особливостей практики застосування норм трудового права.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни Трудове право є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні дисциплін Теорія держави і права, Юридична деонтологія, Історія держави і права України, Конституційне право України.

4. Компетентності

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні:

СК 7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

5. Програмні результати навчання

ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 5.	Знати та критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття трудового права у навчанні та професійній діяльності ;
	володіти поглибленими когнітивними та практичними уміннями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права;
	доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань трудового права;
	формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти функціонування норм трудового права.
ПРН 6.	Знати та критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття трудового права у навчанні та професійній діяльності;
	володіти поглибленими когнітивними та практичними уміннями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права;
	доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань трудового права;
	формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти функціонування норм трудового права.
ПРН 13.	Знати та критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття трудового права у навчанні та професійній діяльності;

	володіти поглибленими когнітивними та практичними уміннями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права;
	доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань трудового права;
	формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти функціонування норм трудового права.
ПРН 20.	Володіти концептуальними науковими та практичними знаннями інститутів трудового права;
	володіти поглибленими когнітивними та практичними уміннями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права;
	проводити збір, інтерпретацію та застосування даних з питань практики правової реалізації норм трудового права;
	здатність продовжувати навчання з питань трудового права зі значним ступенем автономії.

6. Методи навчання і викладання

Словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*
наочні методи: *ілюстрування; демонстрування;*
практичні методи: *практичні завдання; робота з навчально-методичною літературою; виконання ситуаційних завдань; аналіз наукових джерел та судової практики;*
методи самостійної роботи вдома: *завдання самостійної роботи;*
робота під керівництвом викладача: *виконання практичних завдань;*
методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації;*
методи усного контролю: *обговорення теоретичних питань, доповіді;*
інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проєктування професійних ситуацій*;
комп'ютерні і мультимедійні методи: в*икористання мультимедійних презентацій.*

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права.

Тема 2. Джерела трудового права.

Тема 3. Основні принципи трудового права.

Тема 4. Суб'єкти трудового права.

Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права.

Тема 6. Колективні договори та угоди.

Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.

Тема 8. Трудовий договір.

Тема 9. Робочий час і час відпочинку.

Тема 10. Заробітна плата.

Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.

Тема 13. Охорона праці.

Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.

Тема 16. Трудові спори.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	Денна форма здобуття освіти (081ПР бд 2024)			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
1	2	3	4	5
Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права.	11	2	2	7
Тема 2. Джерела трудового права.	11	2	2	7
Тема 3. Основні принципи трудового права.	11	2	2	7
Тема 4. Суб'єкти трудового права.	9	-	2	7
Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України.	11	2	2	7
Тема 6. Колективні договори та угоди.	11	2	2	7
Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.	12	2	2	8
Тема 8. Трудовий договір.	12	2	2	8
Тема 9. Робочий час і час відпочинку.	12	2	2	8
Тема 10. Заробітна плата.	12	2	2	8
Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати.	12	2	2	8
Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.	12	2	2	8
Тема 13. Охорона праці	9	-	2	7
Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	12	2	2	8
Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.	11	2	2	7
Тема 16. Трудові спори.	12	2	2	8
Усього годин	**180**	**28**	**32**	**120**

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма (081ПР_бд_2024)
Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права.	2
Тема 2. Джерела трудового права.	2
Тема 3. Основні принципи трудового права.	2
Тема 4. Суб'єкти трудового права.	2
Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України.	2
Тема 6. Колективні договори та угоди.	2
Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.	2
Тема 8. Трудовий договір.	2
Тема 9. Робочий час і час відпочинку.	2
Тема 10. Заробітна плата.	2
Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати.	2
Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.	2
Тема 13. Охорона праці	2
Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	2
Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.	2
Тема 16. Трудові спори.	2
Разом	**32**

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма (081ПР_бд_2024)
Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права.	7
Тема 2. Джерела трудового права.	7
Тема 3. Основні принципи трудового права.	7
Тема 4. Суб'єкти трудового права.	7
Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України.	7
Тема 6. Колективні договори та угоди.	7
Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.	8
Тема 8. Трудовий договір.	8
Тема 9. Робочий час і час відпочинку.	8

Тема 10. Заробітна плата.	8
Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати.	8
Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.	8
Тема 13. Охорона праці	7
Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	8
Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.	7
Тема 16. Трудові спори.	8
Разом	**120**

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Цей вид роботи реалізується шляхом самостійного виконання здобувачем вищої освіти індивідуального завдання в аудиторний і позааудиторний час.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
	Денна форма здобуття освіти
ПРН 5.	**Поточний контроль:** виконання завдань практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, виконання тестів. **Семестровий контроль:** екзамен.
ПРН 6.	**Поточний контроль:** виконання завдань практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, виконання тестів. **Семестровий контроль:** екзамен.
ПРН 13.	**Поточний контроль:** виконання завдань практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, виконання тестів. **Семестровий контроль:** екзамен.
ПРН 20.	**Поточний контроль:** виконання завдань практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, виконання тестів. **Семестровий контроль:** екзамен.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Денна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестів	Екзамен	
Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права.	2	2	16	-	4
Тема 2. Джерела трудового права.	2	2		-	4
Тема 3. Основні принципи трудового права.	2	2		-	4
Тема 4. Суб'єкти трудового права.	2	2		-	4
Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України.	2	2		-	4
Тема 6. Колективні договори та угоди.	2	2		-	4
Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.	2	2		-	4
Тема 8. Трудовий договір.	2	2		-	4
Тема 9. Робочий час і час відпочинку.	2	2		-	4
Тема 10. Заробітна плата.	2	2		-	4
Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати.	2	2		-	4
Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.	2	2		-	4
Тема 13. Охорона праці	2	2		-	4
Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	2	2		-	4
Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.	2	2		-	4
Тема 16. Трудові спори.	2	2		-	20
Екзамен				20	**20**
Разом	**32**	**32**	**16**	**20**	**100**

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання

виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Завдання виконане правильно, обґрунтовано та осмислено, що свідчить про наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень і критичне осмислення проблем у навчанні. Виконання завдання демонструє вміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, провадити інноваційну та наукову діяльність і повністю відповідає визначеному результату навчання за темою.
1	Завдання демонструє нечіткі уявлення здобувача про об'єкт вивчення, характеризує застосування знань при виконанні завдань за зразком, але з неточностями.
0	Завдання відсутнє чи виконане неправильно.

Шкала та критерії оцінювання

виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Завдання виконане правильно, ґрунтовно та з критичним осмисленням. Воно демонструє наявність у здобувача спеціалізованих концептуальних знань із трудового права, уміння самостійно виявляти правові проблеми та інтегрувати теоретичні знання з практикою. Виконане завдання повністю відображає програмний результат навчання за темою.
1	Завдання демонструє лише фрагментарні уявлення здобувача про об'єкт вивчення, зокрема відтворення окремих статей конвенцій або назв відповідних органів. Виконання завдання свідчить про здатність відтворювати знання лише за зразком із допущенням суттєвих неточностей у тлумаченні правових норм. Самостійний аналіз у завданні замінено простим копіюванням тексту підручника чи нормативно-правового акта.
0	Завдання самостійної роботи не виконане, робота не подана у визначений строк або відповіді є неправильними.

Шкала та критерії оцінювання

виконання тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-16	По темі передбачено 16 тестових завдань (1 бал за кожну правильну відповідь)

Шкала та критерії оцінювання

екзамену

Вид завдання	Шкала оцінювання, балів	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
для теоретичного питання*	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1-2	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
	3-4	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
	5-6	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
	7-8	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять
	9-10	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, вдало наводить приклади.
Всього	20 балів	

**екзамен складається з 2 теоретичних питань*

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Засоби навчання: персональний комп'ютер, мережа Wi-fi, мультимедійне забезпечення (проєктор), проєкційний екран, презентації, дидактичні матеріали, електронна бібліотека ПДАУ, електронний репозитарій ПДАУ, інформаційний супровід із використанням інституційної платформи LMS Moodle.

13. Політика навчальної дисципліни

Перескладання видів робіт відбувається відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. Повторне виконання завдань поточного контролю з метою підвищення раніше отриманої оцінки або збільшення кількості балів не допускається. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F, має право повторно опанувати освітній компонент.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету, в якому регламентовано процедуру розгляду порушення академічної доброчесності. Обов'язковими вимогами є: виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів; у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора; включати до академічного твору раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

Використання технологій штучного інтелекту під час виконання завдань самостійної роботи допускається за умови дотримання законодавства України, цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, визначених Кодексом академічної доброчесності ПДАУ, та вимог внутрішніх актів Університету, зокрема, Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі ПДАУ. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації, генерування ідей, формулювання запитань, мовного редагування висновків та пропозицій. У разі використання при виконанні творчих завдань (розв'язання ситуаційних завдань) текстів, зображень, даних або інших результатів, згенерованих ШІ, здобувач вищої освіти повинен зазначити факт такого використання у виконаному завданні самостійної роботи із зазначенням інструменту ШІ та способу його використання. Не допускається використання ШІ для повного виконання завдання самостійної роботи, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. У разі встановлення факту таких порушень здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати нове завдання самостійної роботи.

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. Пропущені без поважної причини заняття опрацьовуються самостійно. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань або неучасті в заходах поточного контролю за відповідний вид навчальної

діяльності виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку семестрового контролю, окрім тих, які проводилися під час аудиторних занять. Відпрацювання пропущених заходів поточного контролю здійснюється виключно з метою оцінювання результатів навчання, які не були оцінені у встановлені строки.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування онлайн-курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо з подальшим перезарахуванням здобутих результатів навчання як частини навчальної дисципліни. Перезарахування може відбуватися упродовж семестру, у якому відбувається опанування освітнього компонента, не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю.

Відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ студенти мають право оскаржувати результати контрольних заходів. Підставами для оскарження можуть бути випадки недотримання викладачем встановленої системи оцінювання, зазначеної в робочій програмі навчальної дисципліни, силабусі, необ'єктивне оцінювання, або наявність конфлікту інтересів, про існування якого студент не був і не міг бути обізнаним до проведення оцінювання. Оскаржити результат можна не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для цього здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні:

1. Конституція України : від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text (дата звернення: 31.08.2026).

2. Європейська соціальна хартія ETS № 35 прийнята Радою Європи: Міжнародний документ від 18 жовтня 1961. Інформаційний бюлетень Міністерства праці України "Людина і праця". 1992. № 5.

3. Загальна декларація прав людини. Резолюція 217А (II) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 31.08.2026).

4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Резолюція 2200- (III) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. Ратифікований Українською РСР згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 19 жовтня 1973 р. № 2148. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення: 31.08.2026).

5. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Перший протокол та протоколи № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Ратифіковані Україною 17 липня 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 31.08.2026).

6. Кодекс Законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n134 (дата звернення: 31.08.2026).

7. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. №11. 28 березня. ст.461.

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X. Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984 1984 р., № 51, ст. 1122.

9. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-4. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text (дата звернення: 31.08.2026).

10. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 49. ст.668.

11. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13 грудня 1991 р. № 1977-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 12. ст.165.

12. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2232-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. ст.385.

13. Про оздоровлення та відпочинок дітей: Закон України від 04 вересня 2008 р. № 375VI. Відомості Верховної Ради України. 2008. № 45. ст.313.

14. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95ВР . Відомості Верховної Ради України. 1995. № 17. ст.121.

15. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01 липня 1993 р. № 3356XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 36. ст.361.

16. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 45. ст.397.

17. Про зайнятість населення: Закон України від 05 липня 2012 р. № 803-XII. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 14. ст. 170.

18. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 р. № 1533-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 22. ст.171.

19. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії: Закон України від 05 жовтня 2000 р. № 2017-III. Відомості ВРУ. 2000. № 48. ст. 409.

20. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № № 1556-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37-38. ст. 2616.

21. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 05 лютого 1993 р. № 2998XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 16. ст.167.

22. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996р. № 504/96ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 2. ст.4

23. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21 березня 1991 р. № 875-XII . Відомості Верховної Ради України. 1991. №128-21. ст. 252.

Основні:

1. Сьомич М.І. Трудове право: Навчальний посібник; Полтавський державний аграрний університет, Видавництво ПП «Астрая», Полтава 2023. 337 с.

2. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с.

3. Трудове право України: Підручник / В.І. Щербина, А.М. Соцький. Чернівці: Технодрук, 2021. 552 с.

4. Чанишева Г. І. Трудове право України : навчально-методичний посібник / Г. І. Чанишева. Одеса: Фенікс, 2022. 282 с.

5. Венедіктов С. В. Трудове право України: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Діа, 2024. 228 с.

Допоміжні:

1. Кальян О.С., Купченя Л.І, Сьомич М.І. Окремі питання юридичної відповідальності за порушення природоохоронного законодавства. Journal «ScienceRise: Juridical Science». № 3 (25). 2023 С. 41-46.

2. Сьомич М.І. Державний контроль за дотриманням законодавства в підприємствах харчової промисловості. Державне управління: удосконалення та розвиток. Електронне наукове фахове видання Дніпровського державного аграрно-економічного університету. 2020. № 3/2020. URL: https://www.nayka.com.ua/ (дата звернення: 31.08.2026).

3. Сьомич М.І., Ткаченко Н.Е., Шкробот М.В., Евтух А. І. Безпекові аспекти антикризового управління розвитком інноваційно орієнтованих підприємств та розвитку їх кадрового потенціалу в умовах економіки знань та сучасного правового забезпечення. Формування ринкових відносин в Україні. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 3 С. 36-43.

4. Somych M., Kalian O., Strilets B. Some theoretical and practical problems of legal protection of occupational safety: national and international aspects. Visegrad Journal on Human Rights. 2024. №1. P. 102-108.

5. Сьомич М.І., Стрілець Б.В., Шведенко П.Ю. Медіація в трудових спорах: перспективи застосування в Україні та досвід Європейського Союзу. Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал». 2025 С. 409-413. http://www.lsej.org.ua/9_2024/100.pdf.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України: Офіційний веб-сайт. URL: http://www.rada.gov.ua.
2. Законодавство України: офіційний сайт Верховної Ради України. URL : http://zakon.rada.gov.ua.
3. Офіційний сайт Президента України. URL : http://www.president.gov.ua.
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : http://www.kmu.gov.ua.
5. Бібліотека українських підручників. URL : http://pidruchniki.ws/pravo.
6. European Court of Human Rights. URL : https://hudoc.echr.coe.int.